

Nr 127.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av vissa tjänste- och familjepensioner; given Stockholms slott den 5 mars 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för försvars- och ecklesiastikdepartementen fråga om reglering av vissa tjänste- och familjepensioner samt anför därvid följande.

1. Förbättring av pensionsförhållandena för professorer m. fl. befattningshavare vid universiteten och karolinska institutet.

Avlöningsförmånerna för professorer och vissa andra befattningshavare vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet regleras alltför av bestämmelserna i 1925 års särskilda avlöningskungörelse för dessa befattningshavare. De utgöra numera den enda grupp av ordinarie befatt-

ningshavare i statens tjänst, som ännu åtnjuter löneförmåner enligt äldre s. k. oreglerade grunder. I pensionshänseende äro de emellertid alltsedan den 1 juli 1942 underkastade nyare bestämmelser, nämligen 1941 års allmänna pensionsreglementen.

De f. d. befattningshavare av förenämnda slag, vilka avgått med pension före den 1 juli 1942, ha erhållit pensionsförbättringar vid de allmänna pensionsregleringar, som verkställdes åren 1946 och 1947 (jfr kungörelserna den 31 maj 1946, nr 402, och den 21 juni samma år, nr 575, samt den 30 juni 1947, nr 657). Genom den sistnämnda omregleringen — vilken för den största delen av de f. d. statliga tjänstemännen medfört en pensionsförbättring som bringat pensionerna upp i nivå med pensionsbeloppen enligt 1947 års allmänna pensionsreglementen — omreglerades de nu ifrågakvarande f. d. befattningshavarnas pensioner efter 1941 års pensionsreglementen, med hänsyn till att dessa reglementen alltfort skulle gälla för befattningshavargruppen i fråga.

I skrivelse den 1 juli 1947 har *större akademiska konsistoriet i Uppsala* gjort framställning om förbättring av pensionsförhållandena för professorer och vissa andra befattningshavare vid universiteten och karolinska medikokirurgiska institutet. Framställningen utmynnar i en hemställan om sådan reglering av nämnda pensionsförhållanden, att tjänste- och familjepensionerna komma att uppgå till belopp, som motsvara vad en tjänsteman underkastad 1947 års pensionsreglementen skulle erhålla, om såsom utgångspunkt lades de nu ifrågakvarande befattningshavarnas löneförmåner. Det hemställes tillika att pensionsförbättringen genomföres med verkan från och med den 1 juli 1947.

Konsistoriet har till stöd för sin hemställan framhållit, att de avsedda befattningshavarnas ställning i pensionshänseende icke stode i rimligt förhållande till deras ställning i lönehänseende och att detta missförhållande uppkommit därigenom, att de i pensionshänseende fått kvarstå å 1941 års pensionsreglementen medan de i lönehänseende genom tillfälliga löneförbättringar fått kompensation utöver 1941 års nivå. Konsistoriet har anfört följande.

Till belysning av den oförmånliga ställning som professorerna kommit att få i pensionsavseende vill konsistoriet hänvisa till följande från statskontoret erhållna uppgifter angående professorernas och vissa andra befattningshavares ställning i tjänste- och familjepensionshänseende.

Professorernas pensionsförmåner.

Tjänstepension före $\frac{1}{7}$ 1947	10 428:—
» efter $\frac{1}{7}$ 1947	10 429:44
alltså en ökning med 1:44 kr. per år.	
Familjepension före $\frac{1}{7}$ 1947	4 128:96
» efter $\frac{1}{7}$ 1947	4 139:52
alltså en ökning med 10:56 kr. per år.	

Laboratorers m. fl. pensionsförmåner.

Tjänstepension före $\frac{1}{7}$ 1947	8 856:—
» efter $\frac{1}{7}$ 1947	8 856:96
alltså en ökning med 96 öre per år.	
Familjepension före $\frac{1}{7}$ 1947	3 443:52
» efter $\frac{1}{7}$ 1947	3 454:08
alltså en ökning med 10:56 kr. per år.	

Pensionerna äro för

	Förste bibliotekarie (Ca 29)	Lektor (Ca 30)	Byråchef (Ca 33) (Pro- fessor vid t. ex. Tek- niska högskolan.)
Före $\frac{1}{7}$ 1947	6 696:—	7 020	8 016
+ 36 % å 6 000	2 160:—	2 160	2 160
	8 856:—	9 180	10 176
Efter $\frac{1}{7}$ 1947	9 564:—	9 912	10 920
+ 12 % (å max. 9 600)	1 147:68	1 152	1 152
	10 711:68	11 064	12 072

Förhöjningen rör sig som synes om c:a 2 000 kronor om året i dessa lönegrader. Då vederbörande uppnått 67 års ålder minskas emellertid sistnämnde belopp (10 711:68, 11 064 och 12 072) med 792 kronor för år motsvarande folkpensionen för gift folkpensionär.

Av denna uppställning framgår att professorerna åtnjuta en pension som är mindre än den, som tillkommer en befattningshavare i lönegrad Ca 29, t. ex. förste bibliotekarie, och avsevärt understiger den som tillkommer lektor och byråchef under det att professorernas lön är högre än samtliga dessa befattningshavares.

Större akademiska konsistoriet vid universitetet i Lund och karolinska institutets lärarkollegium ha instämt i framställningen, vilken därefter tillstyrkts av *universitetskanslersämbetet*.

Över framställningen har vidare utlåtande avgivits av *statskontoret*, som bland annat anfört följande.

Statskontoret vill med anledning av förevarande framställning erinra, att professorerna och vissa andra befattningshavare vid universiteten och karolinska medikokirurgiska institutet numera torde vara de enda ordinarie befattningshavare i statens tjänst, som ännu åtnjuta löneförmåner enligt äldre oreglerade grunder. 1939 års tjänsteförteckningsakkunniga hade i sitt den 18 juni 1942 avgivna betänkande föreslagit, att dessa befattningshavare skulle inordnas under civila avlöningsreglementet, prosektorer, laboratorer, observatorer m. fl. befattningshavare i den s. k. laboratorgraden i lönegraden A 27 samt professorerna under 3 avd. i reglementet med en årslön av 13 000 kronor. Vid anmälan av förevarande löneregleringsfråga för 1946 års riksdag (utgifter å driftbudgeten: För flera huvudtitlar gemensamma frågor, s. 28—29) framhöll vederbörande departementschef, att delade meningar hade i utlåtandena över förslaget förekommit rörande den primära frågan om inordnandet av befattningarna under civila avlöningsreglementet. Anordningen hade uttryckligen avstyrkts av universitetsmyndigheterna. För egen del ansåg sig departementschefen icke då böra ifrågasätta

någon ändring beträffande de berörda befattningshavarnas lönevillkor. För ett uppskov med denna fråga talade jämväl enligt departementschefen det förhållandet, att den då tillsatta universitetsberedningen enligt direktiven hade att behandla vissa lönespörsmål, vilka syntes böra prövas i samband med de ifrågavarande befattningshavarnas avlöningsförhållanden.

Den omständigheten att universitetsmyndigheterna bestämt motsatt sig den föreslagna löneregleringen synes alltså ha varit en bidragande orsak till att densamma icke kommit till stånd. Det kan vid sådant förhållande i och för sig synas tveksamt, huruvida här avsedda pensionstagare böra bli delaktiga av 1947 års pensionsreglering, vars grundförutsättning är, att samma års lönereglering blivit gällande för nuvarande innehavare av motsvarande befattning.

Emellertid hava befattningshavarna i fråga från och med den 1 juli 1947 erhållit provisoriska löneförbättringar, vilka avse att kompensera den löneökning, som kommit till uttryck i 1947 års allmänna lönereglering. Nu nämnda förhållande och det påvisade utfallet för pensionstagare i jämförbara befattningar vid de tekniska högskolorna tala onekligen till förmån för ett tillmötesgående av framställningen om en pensionsförbättring.

Statskontoret har vidare uttalat, att en pensionsförbättring, för att icke föregripa en kommande lönereglering för de berörda befattningshavarna vid universiteten, icke borde sträcka sig längre än att professor vid full pension erhåller förmåner, motsvarande hel pension i lönegrad Ca 34 enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente, samt övriga befattningshavare en likvärdig anpassning efter lönegrad Ca 29.

Departementschefen. Såsom statskontoret framhållit, kan det anses tveksamt om de ifrågavarande f. d. befattningshavarna vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet böra bli delaktiga av 1947 års allmänna pensionsreglering, helst som särskilda sakkunniga numera tillkallats för att utreda frågan om löneställningen för dessa befattningshavare. Övervägande skäl synas emellertid tala för att en förbättring av pensionsförhållandena för denna befattningshavargrupp genomföres i avvaktan på den definitiva löne- och pensionsregleringen. Pensionsförbättringen bör begränsas till pensionsbelopp för de av statskontoret föreslagna lönegraderna Ca 34 och Ca 29, vilket överensstämmer med nu gällande regler enligt 1941 års pensionsreglementen. Regleringen, som bör avse såväl tjänste- som familjepensioner, torde böra givas retroaktiv giltighet från och med den 1 juli 1947.

2. Förbättring av pensionsförhållandena för beställningshavare å frivillig övergångsstat.

I samband med genomförandet av 1925 års försvarsbeslut överfördes den övertaliga officers- och underofficerspersonalen till övergångsstat, frivilligt eller tvångsvis.

Beträffande avlönings- och pensionsförhållandena för personalen å övergångsstat föreslog Kungl. Maj:t i propositionen angående försvarsväsendets ordnande (nr 50/1925) följande. Beställningshavare, som *frivilligt* överginge, skulle äga såsom lön åtnjuta det belopp, han vid avgång efter uppnådd pensionsålder i innehavande tjänstegrad skulle ha fått uppbära i pension. Efter inträdet i pensionsåldern skulle han få bibehålla samma belopp som pension. *Tvångsvis* överförd beställningshavare skulle äga att under en tid av ett år, räknat från slutet av det budgetår, under vilket han överfördes till övergångsstat, uppbära avlöning enligt de närmast före övergången till denna stat gällande grunderna. Efter nämnda tids förlopp skulle han bibehålla den då innehavda lönen, dock beräknad efter A-ort. Efter uppnådd pensionsålder skulle han äga uppbära pension med samma belopp, som utginge till motsvarande personal å aktiv stat.

Vid propositionens behandling i riksdagen uttalade första särskilda utskottet (utl. nr 1), att utskottet i likhet med Kungl. Maj:t och vissa angivna motionärer i riksdagen ansåge det nödvändigt att tillse, att den personal, som till följd av minskning i här- och marinorganisationerna bleve övertalig, icke bleve alltför mycket lidande därpå. Utskottet föreslog beträffande den *frivilligt* övergångna personalen, att lönen för denna personal skulle utgöra 75 procent av vid övergången innehavande lön, beräknad efter A-ort, ävensom att personalen efter uppnådd pensionsålder skulle erhålla pension i likhet med aktiv personal. I de fall, då lönen understeg det för vederbörlig lönegrad fastställda pensionsbeloppet, borde dock pensionen endast utgå med samma belopp som lönen. För den *tvångsvis* överförda personalen föreslog utskottet, dels viss utsträckning av den tid, under vilken oavkortad lön skulle utgå, dels ock att avlöningen efter nämnda tid skulle utgå efter B-ort. I övrigt anslöt sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen (skr. nr 310/1925) bemyndigade Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de av utskottet angivna grunderna, utfärda föreskrifter angående avlönings- och förtidspensionsförmåner samt avskedersättning m. m. åt personal, som bleve övertalig till följd av övergången till den nya härordningen och den nya marinorganisationen. Med stöd härav utfärdade Kungl. Maj:t den 23 oktober 1925 kungörelse (nr 429) med vissa bestämmelser rörande arméns och marinens övergångsstat. I denna kungörelse gavs bestämmelser i enlighet med riksdagens beslut rörande den frivilligt och tvångsvis övergångna personalens avlönings- och pensionsförmåner.

I fråga om lön under tid, då beställningshavare icke fullgjorde tjänstgöring, inneburo bestämmelserna i 1925 års kungörelse, att *tvångsvis* överförd beställningshavare skulle fr. o. m. visst angivet datum uppbära lön enligt den löneklass till vilken han närmast före den angivna dagen hört, varvid lönen skulle utgå efter B-ort, samt att *frivilligt* överförd beställningshavare skulle äga såsom lön åtnjuta 75 procent av den lön, som enligt de närmast före övergången gällande bestämmelserna fastställts för ortgruppen A i den löneklass, till vilken beställningshavaren vid tiden för överföringen vore att hänföra. Dessa grunder för lörens bestämmande åt beställningshavare å frivillig övergångsstat ha bibehållits oförändrade intill denna dag.

I fråga om rätt till pension innebar 1925 års kungörelse för både frivilligt och tvångsvis överförda beställningshavare, att de för motsvarande personal å aktiv stat meddelade bestämmelserna skulle lända till efterrättelse. Beträffande de frivilligt överförda pensionsrätt stadgades dock den inskränkingen, att därest med tillämpning av de för motsvarande personal å aktiv stat meddelade bestämmelserna beställningshavarens pension skulle komma att överstiga den lön, han vid avgången från sin beställning uppbär å övergångsstat, pensionen skulle utgå allenast med lörens belopp.

I pensionshänseende blev sedermera all personal, som avsågs i den förenämnda kungörelsen den 23 oktober 1925, samtidigt med den aktiva personalen underkastad 1935 års militära tjänstepensionsreglemente och 1936 års allmänna familjepensionsreglemente. För de frivilligt överförda beställningshavarna intogs i tjänstepensionsreglementet den förenämnda spärregeln, att pensionen icke fick överstiga den tidigare lörens belopp. De nämnda pensionsreglementena äro alltjämt tillämpliga å beställningshavare å frivillig övergångsstat.

Med ikraftträdandet av 1939 års militära avlöningsreglemente och 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente bröts tidigare gällande enhetlighet i grunderna för bestämmande av lön respektive pension åt den å aktiv stat och å övergångsstat placerade personalen. Den senare kvarstod å äldre lönebestämmelser och därmed även å äldre pensionsbestämmelser. Frånsett verkningarna av den förenämnda spärregeln förblevo således pensioneringsvillkoren för all övergångsstatspersonal alltjämt likvärdiga. Denna likvärdighet upphörde emellertid genom de sedermera beslutade pensionsregleringarna. De pensionstagare, som varit placerade å tvångsvis övergångsstat, erhöilo till en början genom 1944 års pensionsreglering en viss, i förhållande till fullgjord tjänstgöring anpassad förbättring av pensionen — i samband varmed 1941 års allmänna pensionsreglementen formellt erhöilo tillämpning å de tvångsvis överförda beställningshavarna — samt sedermera genom 1946 och 1947 års pensionsregleringar ytterligare förbättring av sådan omfattning, att de numera blivit helt likställda med de i beställning å aktiv stat pensionerade.

Pensionerna till f. d. beställningshavare å frivillig övergångsstat förbättrades däremot icke vid 1944 års pensionsreglering. Vid 1946 års pensions-

reglering åter höjdes de enligt de principer, som därvid gällde beträffande tjänstepensioner i allmänhet, dock med den begränsningen att den omreglerade pensionen icke finge överstiga senast åtnjutna löneförmåner, omräknade efter levnadskostnadsnivån under andra kvartalet 1946. Jämväl vid 1947 års pensionsreglering gällde, att pensionerna till de f. d. beställningshavarna å frivillig övergångsstat skulle omregleras efter de allmänna principerna, d. v. s. efter 1947 års pensionsreglementen. Pensionsförbättringen inskränktes emellertid även nu av en spärregel av innebörd, att grundbeloppet av omreglerad tjänstepension beträffande f. d. beställningshavare å frivillig övergångsstat icke finge bestämmas till högre belopp än som svarade mot lönen vid överföringen till övergångsstat.

I skrivelse den 3 november 1947 har *Pensionerade statstjänstemäns riksförbund* hemställt om sådana åtgärders vidtagande, att de på frivillig övergångsstat överförda beställningshavarna i princip erhöles pension efter samma grunder som de tvångsvis överförda.

Över framställningen ha efter remiss utlåtanden avgivits av *försvarets civilförvaltning* och *statskontoret*. Civilförvaltningen har med sitt utlåtande även överlämnat en särskild framställning i ämnet från *Svenska officersförbundet* och *Svenska underofficersförbundet*.

Försvarets civilförvaltning har i sitt utlåtande till en början erinrat om att ämbetsverket år 1944 avstyrkt bifall till en då på Kungl. Maj:ts prövning beroende framställning från en f. d. beställningshavare å frivillig övergångsstat om viss pensionsförbättring åt sådana beställningshavare. Kungl. Maj:t hade sedermera funnit framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Vidare har erinrats om de vid 1945 års riksdag väckta motionerna i samma ämne, vilka efter riksdagens hemställan hos Kungl. Maj:t om utredning av frågan kunde sägas ha medverkat till 1946 års pensionsreglering, som även omfattade de f. d. beställningshavarna å frivillig övergångsstat. Härefter har civilförvaltningen anfört i huvudsak följande.

Civilförvaltningen kan i viss mån förstå personalsammanslutningarnas strävanden att söka ernå en ytterligare förbättring i pensionshänseende för den till frivillig övergångsstat överförda personalen. Såsom ämbetsverket redan i sitt utlåtande den 1 september 1944 framhållit, måste emellertid en dylik förbättring få konsekvenser på andra håll, exempelvis beträffande reservstatspersonalen. Såsom ock riksförbundet uttalat, torde därjämte i betraktande av den varierande omfattning, i vilken tjänstgöring fullgjorts efter överföringen till övergångsstat, svårigheter föreligga att i varje särskilt fall avgöra, huruvida och i vad mån någon pensionsförbättring skäligen bör beredas här avsedd personal.

Officers- och underofficersförbunden hava i sin framställning framhållit, att därest det av Kungl. Maj:t vid 1925 års riksdag förordade förslaget i fråga om löne- och pensionsförmåner åt personal på frivillig övergångsstat vunnit bifall, förutsättningar skulle hava förelegat för en omreglering av pensionsförmånerna i likhet med motsvarande förmåner till personal på aktiv stat. Civilförvaltningen anser det för sin del tveksamt, huruvida en dylik slutsats äger fog för sig. Den ändring, som av 1925 års riksdag vid-

togs beträffande nyssnämnda, av Kungl. Maj:t förordade löne- och pensionsvillkor, åsyftade att genom en förbättring av villkoren stimulera beställningshavarna att frivilligt övergå till övergångsstat. Även om det av Kungl. Maj:t år 1925 förordade löne- och pensionssystemet, därest det genomförts, under nuvarande förhållanden skulle hava medfört att personalen i pensionshänseende intagit en förmånligare ställning än vad som för närvarande är fallet, lär det förhållande likväl icke utan vidare kunna tagas till intäkt för en pensionsreglering. Personalen har nämligen under anställning å övergångsstat — bortsett från tid varunder krigsavlöningsreglementet varit tillämpligt — åtnjutit högre avlöning än vad som skulle varit förhållandet vid tillämpning av de av Kungl. Maj:t förordade grunderna.

Civilförvaltningen kan under hänvisning till det ovan anförda icke se någon framkomlig väg för ett tillmötesgående av föreliggande framställningar.

Statskontoret har framhållit, att de f. d. beställningshavarna å frivillig övergångsstat på grund av den i 1947 års regleringskungörelse intagna begränsningsregeln i allmänhet endast kommit i åtnjutande av obetydliga pensionsförhöjningar genom den sista omregleringen. Skillnaden i storlek mellan pensionerna till f. d. beställningshavare å frivillig övergångsstat och å tvångsvis övergångsstat hade därför blivit väsentlig. Vidare framhåller statskontoret, att den nämnda begränsningsregeln fått ojämna verkningar å pensioner i högre och lägre beställningar. Av en inom statskontoret verkställd utredning framginge, att pensionstagare, som innehaft beställning såsom överste å frivillig övergångsstat, erhållit pensionsförbättring som helt motsvarat den, som tillkommit f. d. överste å aktiv stat eller tvångsvis övergångsstat. Spärregeln hade i detta fall icke inverkat vid förmånsbestämningen, beroende på att övergångsstatslönen jämte därå belöpande tilläggsförmåner genom tilläggsförmånernas beräkning å gällande maximiunderlag, 700 kronor per månad, överstigit omreglerad hel pension i beställningen. I de närmast lägre beställningarna hade nämnda förhållande i fråga om tilläggsförmånernas beräkning å lön medfört, att spärregeln begränsat pensionsförbättringen. Beträffande pensioner i kaptens- och lägre beställningar hade däremot sistnämnda regel i stort sett utslutit förbättring.

Statskontoret har utöver de påpekade ojämna verkningar, som begränsningsregeln medfört, särskilt framhåvt två skäl för en förmånligare pensionsförbättring för de ifrågavarande pensionstagarna. Det första är, att enligt ämbetsverkets mening några omständigheter icke synas ha inträffat efter den ursprungliga avvägningen av pensionsförmånerna åt övergångsstatspersonalen, som kunna motivera en så avsevärt sämre förmånsställning för de å frivillig övergångsstat placerade i jämförelse med förmånerna för de å tvångsvis övergångsstat placerade. Det andra skälet är, att pensioner åt f. d. befattningshavare å indragningsstat, exempelvis åt f. d. landsfiskaler och häradsskrivare, vid omregleringen icke blivit föremål för någon begränsning för det fall att pensionen kommit att överstiga tidigare innehavd lön å nämnda stat. Vid pensionsåldern erhålla dessa i allmänhet en icke obetydlig förmånsförbättring.

I betraktande av det anförda har statskontoret funnit övervägande skäl tala för en ytterligare reglering av pensionerna åt f. d. militära beställningshavare å frivillig övergångsstat. Om det lämpligaste sättet för genomförandet av en sådan förbättring och om kostnaderna för densamma m. m. har statskontoret i huvudsak anfört följande.

Vid bedömandet av frågan hur en dylik pensionsreglering bör genomföras har ämbetsverket ansett den naturligaste lösningen vara att med utgångspunkt från den löneklass, i vilken beställningshavaren åtnjutit lön å övergångsstat, bestämma motsvarande löneklass i 1947 års avlöningsreglemente samt därefter utbyta utgående pension mot den pension som beräknas på grundval av denna senare löneklass med tillämpning av 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente. Härigenom skulle den nya pensionen komma att bestämmas icke blott med hänsyn till vederbörandes löneställning utan även med hänsyn till antalet tjänstår å aktiv stat, enär några löneklassuppflyttningar icke ägt rum under anställningstiden å övergångsstat. En omreglering av ifrågavarande pensioner enligt denna ordning torde icke kunna medföra de konsekvenser beträffande reservstatspersonalen, som försvarets civilförvaltning i sitt yttrande befarat.

Statskontoret har verkställt en preliminär kostnadsberäkning för en pensionsreglering i enlighet med här uppdragna linjer. En dylik omreglering skulle medföra en årlig kostnad av i runt tal 500 000 kronor. Härtill skulle komma rörligt tillägg, nu 12 procent. Av kostnaderna hänföra sig i runt tal 250 000 kronor till de högre belopp, varmed pensionerna utgå fram till den månad, varunder pensionstagaren uppnår 67 års ålder. Denna merkostnad avvecklas alltså, allteftersom vederbörande uppnå 67 års ålder. Uppmärksammas må även, att de årliga kostnaderna för pensionering av den till frivillig övergångsstat överförda personalen komma att successivt nedgå med hänsyn till det ringa antal beställningshavare som numera kvarstå å sådan övergångsstat.

Därest en pensionsreglering av här angiven omfattning i nuvarande statsfinansiella läge skulle anses alltför kostnadskrävande, torde regleringen kunna begränsas på så sätt, att de nya pensionerna bestämmas enligt en löneklass lägre än de ovan föreslagna. Den besparing, som härigenom skulle ernås, torde kunna uppskattas till minst 25 procent av den förut angivna kostnadssumman.

För den händelse en omreglering befinnes böra ske från och med den 1 juli 1947, tillkommer enligt första alternativet en engångskostnad av i runt tal 75 000 kronor för de pensionstagare, vilka före den 31 december 1947 uppnått 67 års ålder.

Departementschefen. Trots de av försvarets civilförvaltning påpekade omständigheter, som tala mot en ytterligare förbättring av pensionerna åt f. d. beställningshavare å frivillig övergångsstat, finner jag i likhet med statskontoret skäl tala för att en ytterligare omreglering i detta fall bör få ske. Vad statskontoret i första hand föreslagit beträffande storleken av den avsedda förbättringen, synes mig skäligt och lämpligt.

I likhet med den pensionsförbättring för vissa befattningshavare vid universiteten m. m., varom jag förut framställt förslag, torde även den nu ifrågavarande omregleringen böra givas retroaktiv giltighet från och med den 1 juli 1947.

Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat, meddela bestämmelser angående förbättring av pensionsförhållandena för *dels* professorer m. fl. befattningshavare vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet, *dels ock* beställningshavare å frivillig övergångsstat.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.